

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 204. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801298800/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET TREDIE BREV

Navn.« Jeg ser at den Slags Prænumeration udbreder sig i det uendelige -- bare det ikke ender med at den ogsaa udstrækker sig til Handlende, Haandværkere og til sidst ogsaa til Ludere, saa at de ikke maa trykkes og sælge sig selv uden foregaaende Prænumeration.

Dette er hvad jeg har skrevet mens jeg var Kvæstor; og selv om dette Arbejde paalagde mig saa store Byrder ser det dog ud som om jeg havde anvendt al min Tid paa Aandsarbejde. Paa Grund af min store Lyst til videnskabeligt Arbejde var der dem der troede jeg vilde tage mig Kvæstorembedet let; men jeg ved at jeg ikke har forsømt min Pligt i den Henseende paa noget Punkt. For jeg mener at det ene bør gøres, det andet ikke forsømmes. Intet videnskabeligt Arbejde er saa vigtigt at man maa svigte sit Pligtarbejde for dets Skyld. For Filosofien byder os jo netop at gøre vores Pligt med største Omhu. Jeg dyrker Minerva saa tit Merkur giver mig Orlov. Jeg mener at det hører med til den rette Livsfilosofi at man lægger Studeringerne til Side naar Pligten kalder. De fleste af de Fag som jeg beskæftigede mig med i min grønne Ungdom, interesserer mig stadig nu jeg er gammel. Dog læser jeg nu hellere Kildeskrifter end nyere Behandlinger. Men der er ikke ret mange Bøger der er efter min Smag, og jeg er lige saa led ved de halvdaarlige som ved de helt idiotiske. Hvis jeg ikke havde nogen gode Bøger, saa vilde jeg hellere læse det rene Pjat end trivielle Skrifter. Da jeg engang for nogle Aar siden blev nødsaget til at overnatte i en Kro uden for Byen og ikke havde nogen Bøger ved Haanden, undersøgte jeg omhyggeligt Værtens Bogsamling. Da jeg havde set den igennem udvalgte jeg blandt denne Dynge af Triviallitteratur Uglspils Historie som det mindste Onde. Da jeg kun bryder mig om Bøger af den bedre Slags lider jeg tit af Bogmangel. Jeg mærker at min Læselyst bliver nedsat, naar jeg Gang paa Gang bliver nødt til at genlæse de udmærkede Bøger jeg allerede har gennemlæst. Der er dog visse Forfattere som jeg ikke kan blive træt af at læse. Grotius' *De Jure Belli ac Pacis*

LÆSNING

vil altid være ny for mig, selv om den for længst har mistet Nyhedens Charme. Han har banet Vej for Moral-filosofien; utallige har fulgt i hans Spor, ingen har naaet ham. Hvert af hans Ord er et Moralprincip, hver Forskrift et Orakelsvar; og hans Stil er saa fornem at man skulde tro han var én af Oldtidens allerbedste Forfattere. De Spor hans Lære har sat sig vil blive staaende i al Evighed. Blandt de latinske Forfattere anser jeg Petronius Arbitrator for at være den største Stilist. Jeg synes han har udmærket sig inden for alle Genrer. Beretningerne i Petronius' Værk er klare og letflydende, saa at han gør selveste Livius Rangen stridig. De Digte han strør rundt omkring havde Vergil ikke behøvet at skamme sig over. Hans Satirer er bidske og samtidig vittige; han har en saa lysende Humor at han overgaar alle andre komiske Forfattere. Desuden er Petronius den eneste som giver Eksempler paa Vulgærsprogets Udtryk og Vendinger og paa dum Snakkesalighed. Man skulde tro han havde levet det meste af sit Liv

blandt Skraldemænd og Natmænd og Alfonseriudøvere, Skærslippere og Strippere og Grovsmede og Røvere,

naar han refererer Trimalchios Middagsgæsters Vittigheder. Men da han grænser til det pornografiske bør man nok ikke lade de Unge læse ham.

Vi naar aldrig til Enighed om de latinske Digtere. De holder fast ved Vergil, og jeg er helt og holdent Ovids Mand. De slutter Dem til de førende Kritikere, jeg følger mit eget Sind. Jeg tror gerne at jeg ser forkert, men det er et Fejlsyn som jeg hidtil ikke har kunnet rette. Jeg synes Ovid er uforlignelig. Snart stiger han til Poesiens Højder, snart daler han igen. Han skifter mellem højt og lavt, mellem Enkelhed og Fylde, mellem Alvor og Spøg, alt med den samme Genialitet. Hans Metamorfoser er skrevet med høje og ædle Ord, men samtidig i saa flydende, følsomme og utvungne Vers at man kan anbefale Begyndere at læse ham. Prov at sammenligne Ovids Sange med andre Dig-